

Kestävää ulko-opetusta seikkailutaiteen keinoin - verkkotyöpajat

Suomen ympäristöopisto SYKLI ja Seikkailutaidekoulu

SEIKKAILU-
TAIDEKOULU

SYKLI

- Kaikki koulutuksen sisällöt ovat vapaasti käytettävissä kasvatustyössä varhaiskasvatuksessa, peruskouluissa ja vastaavissa.
- Huom! *Seikkailutaide* on suojattu nimike. Koulutus ei anna koulutettavalle oikeutta järjestää seikkailutaiteen opetusta, leirejä, kursseja tai koulutusta tai tuottaa seikkailutaiteen oppimateriaaleja tai muita julkaisuja.
- Tekijänoikeudet koulutuksen sisältöihin ovat kouluttajilla.

SEIKKAILU-
TAIDEKOULU

SYKLI

Suomen ympäristöopisto SYKLI

Riina Fågel
kouluttaja

Ympäristöalan erikoisammattitutkinto 180osp

Ympäristökasvatuksen koulutusohjelma

(syksy 2024 verkko, kulttuuri ja Oulu)

Seikkailutaidekoulu

- Satu Sipilä & Verna Kuntsi
- Kuvataiteen aineenopettajia (Taiteen maisteri)
- Työkokemus varhaisen kuvataideopetuksen parissa
- Seikkailutaidekoulu on ollut toiminnassa vuodesta 2017
- Seikkailutaidekoulu tekee ympäristö- ja taidekasvatusta yhdistäviä työpajoja 3-5-vuotiaille, eskarikursseja, kesäkursseja koululaisille, avoimia työpajoja, oppimateriaaleja ja koulutuksia

Miksi olemme täällä tänään?

ILMASTONMUUTOS

Fossiiliset polttoaineet, luonnon tuhoaminen ja kestäättömät ruokajärjestelmät aiheuttavat ilmastonmuutoksen

Kasvihuonekaasupäästöjä on vähennettävä nopeasti ja pysyvästi.

Ilmastonmuutos vaikuttaa ihmisiin

Ilmastonmuutos aiheuttaa muun muassa jäätiköiden sulamista, merenpinnan nousua, pahenevia sään ääri-ilmiöitä ja heikentää ruokaturvallisuutta.

Luontokato kiihdyttää ilmastonmuutosta

Ekosysteemimuutokset, kuten metsien hävittäminen, vapauttavat hiilidioksidia ilmakehään.

Luonto on vahvin liittolaisemme ilmastonmuutoksen hillinnässä

Maa- ja meriekosysteemit toimivat hiilinieluinä, jotka sitovat hiilidioksidia ilmakehästä ja hidastavat siten ilmaston lämpenemistä.

Tarvitsemme luonnonsuojelua ja ennallistamista

Maapallon maa- ja vesialueista on suojeltava 30–50 prosenttia monimuotoisuuden ja ekosysteemipalveluiden säilyttämiseksi.

Ihmisen toiminta aiheuttaa luontokatoa

Ihminen aiheuttaa ilmaston lämpenemistä kiihdyttäviä muutoksia luonnossa ja muokkaa luonnollisia elinympäristöjä ruoantuotannon takia.

IHMISET

Uhka luonnolle on uhka ihmiselle

Hyvinvoiva luonto tuottaa ilmastonmuutosta hillitseviä ekosysteemipalveluita ja auttaa ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumisessa.

Ilmastonmuutos uhkaa luontoa

Ilmaston lämpeneminen 1,1 asteella on jo aiheuttanut vaarallisia ja laajamittaisia muutoksia maapallon ekosysteemeissä. Esimerkiksi sään ääri-ilmiöt ovat yleistyneet ja merenpinta noussut.

LUONTO

Ihmisten aiheuttama, ihmisten korjattavissa

Luonnon monimuotoisuuden
häviäminen on
ennennäkemättömän nopeaa

Syynä on ihmisen toiminta:
erityisesti kestämaton maa- ja
metsätalous sekä ylikulutus

Käynnissä on 6. sukupuuttoaalto:
miljoonaa lajia uhkaa katoaminen

ILMASTONMUUTOS

"EI TOIMI SUOMESSA"

Suomessa 20–74-vuotiaista 40 % naisista ja 25 % miehistä ilmoitti olevansa ilmastonmuutoksesta hyvin tai erittäin huolissaan. (YLE 2023)

30 % 11–15-vuotiaista kielsi ilmastonmuutoksen (Helsingin sanomat 2023)

WWF 2023:

Olemme ulkoistaneet monet tuotannot, ja täten päästöt, muihin maihin

Suomessa tunnetuista lajeista joka yhdeksäs on uhanalainen

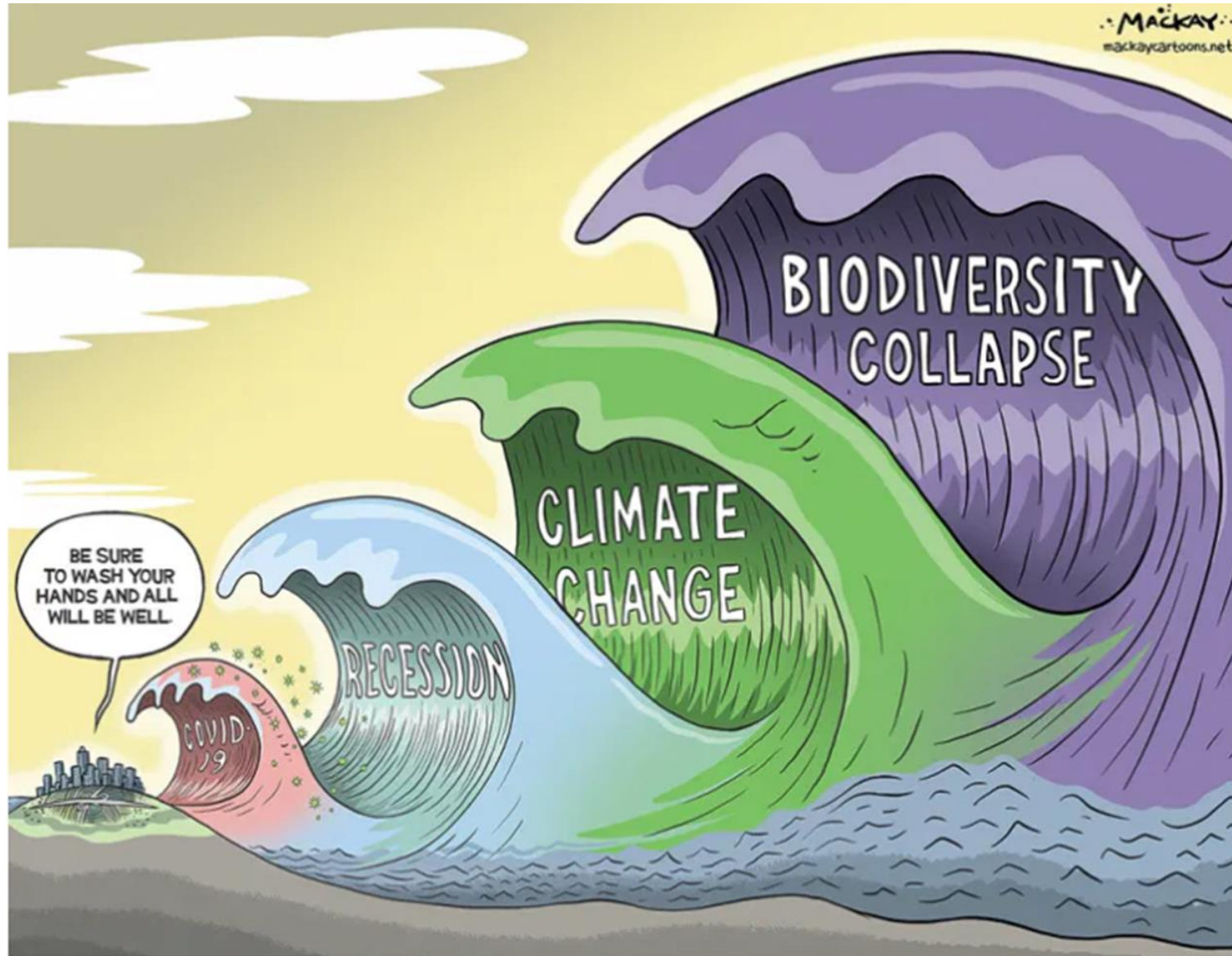
Etelän lajit siirtyneet pohjoisempaan – pohjoisten lajien elintila kaventunut

Jäätynyt maa estää monien lajien ruuan löytämisen

Talvien lumisumma pudonnut 50-70% Etelä-Suomessa 100-vuoden aikana

Kriisin mittakaava ja yhteydet

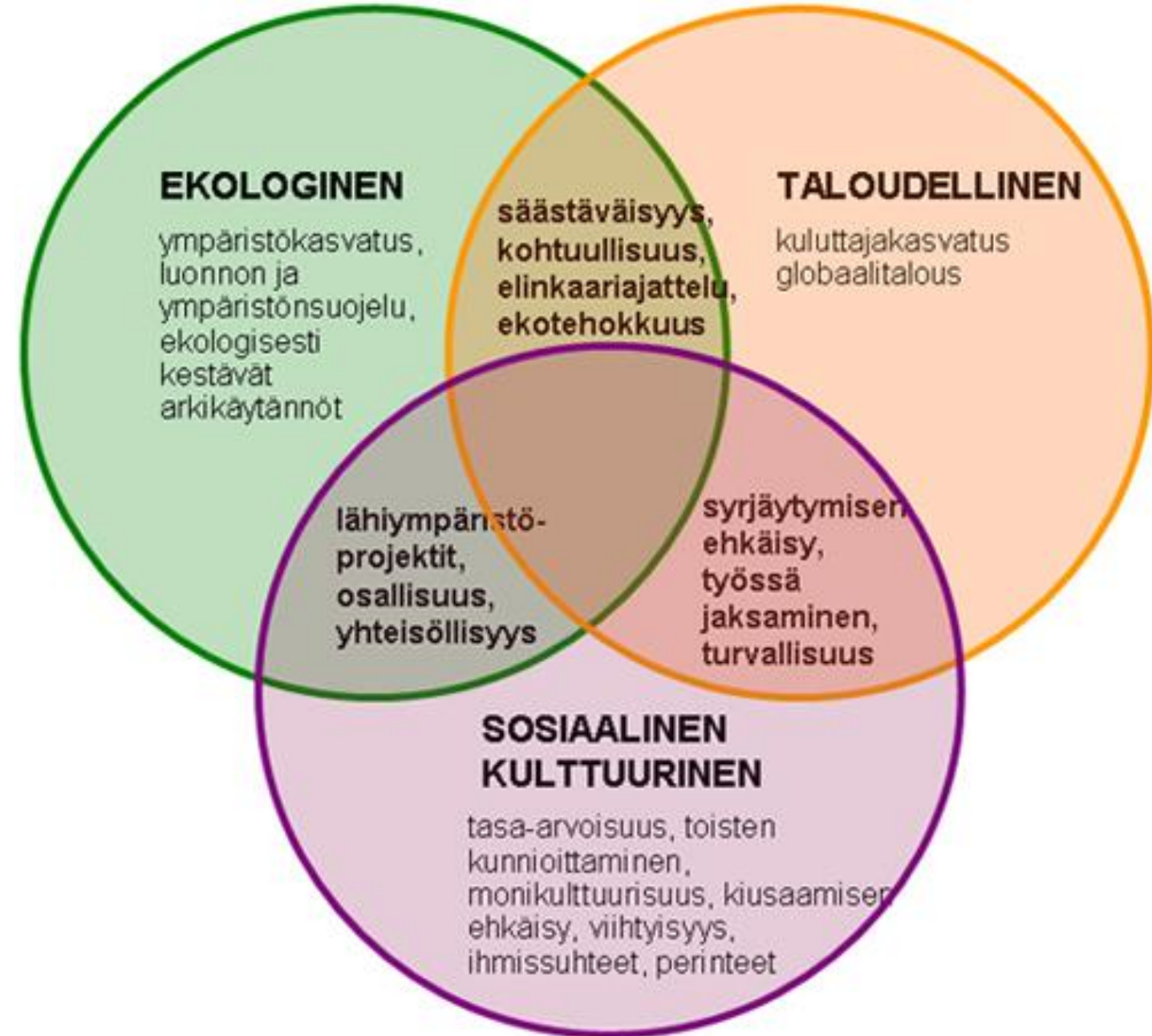

Ihmisen toimilla on merkitystä

- Kesällä 2023 syntyi 25 naalinpentua
- Keväällä 2023 syntyi ennätyselliset 100 kuuttia
- Pohjolan uhanalaisin lintulaji kiljuhanhi sai ennätyselliset 83 poikasta
- Dubain ilmastokokous luo toivoa ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi: fossiiliset polttoaineet korvataan uusiutuvilla ja päästöttömällä energianlähteillä
- EU:n metsäkatoasetus astui voimaan: kieltää metsäkatoa aiheuttaneiden tuotteiden tuonnin EU:n markkinoille 2025 alkaen.

(WWF 2023)

Kestävän kehityksen alueet

Arvopohjana kestävä elämäntapa

"Varhaiskasvatuksessa tunnistetaan ja noudatetaan kestävän elämäntavan periaatteita niin, että sosiaalinen, kulttuurinen, taloudellinen ja ekologinen ulottuvuus huomioidaan."

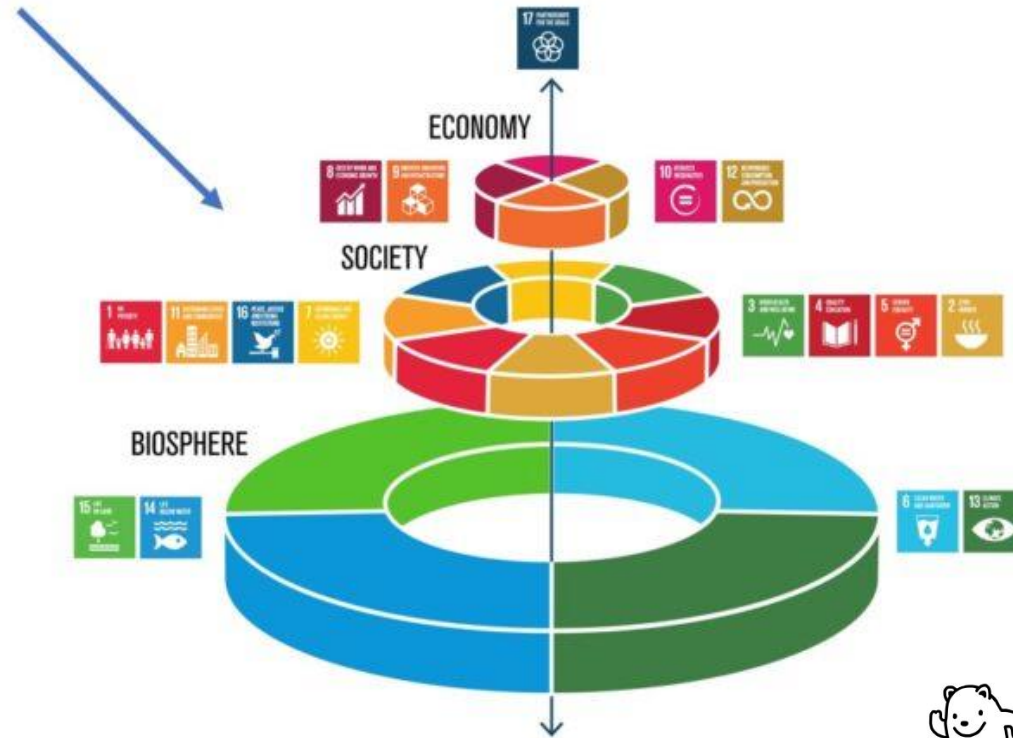
"Varhaiskasvatus perustuu elämän, kestävän elämäntavan ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen sekä ihmisarvon loukkaamattomuuteen."

"Varhaiskasvatus luo perustaa ekososiaaliselle sivistykselle niin, että ihminen ymmärtää ekologisen kestävyuden olevan edellytys sosiaaliselle kestävyydelle ja ihmisoikeuksien toteutumiselle."

*(Varhaiskasvatussuunnitelman
perusteet 2022)*

Agenda 2030

Varhaiskasvatuksen järjestämisessä on otettava huomioon myös velvoitteet, jotka tulevat muusta lainsäädännöstä sekä kansainvälisistä sopimuksista, joihin Suomi on sitoutunut. Tällaisia ovat muun muassa (...) YK:n kestävän kehityksen tavoitteet.

(Vasu 2022, s. 6–7.)

Valmiuksia kestävään tulevaisuuteen

Yleissivistävä opetus antaa oppijoille valmiuksia:

- kehittää monipuolisesti oppimaan oppimista ja osaamista
- edistää osallisuutta
- edistää kestävää elämäntapaa
- kehittää ongelmanratkaisutaitoja; oppia kohtaamaan muutostarpeita avoimesti, arvioimaan niitä kriittisesti ja ottamaan vastuuta tulevaisuutta rakentavista valinnoista
- ymmärtää elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentää laaja-alaisia ilmiötä

”Ei ole yhtä oikeaa tapaa kulkea perusteiden viitoittamaa kestävä kehityksen polkua – ainoastaan rajaton määrä omannäköisiä reittejä ja teitä.”

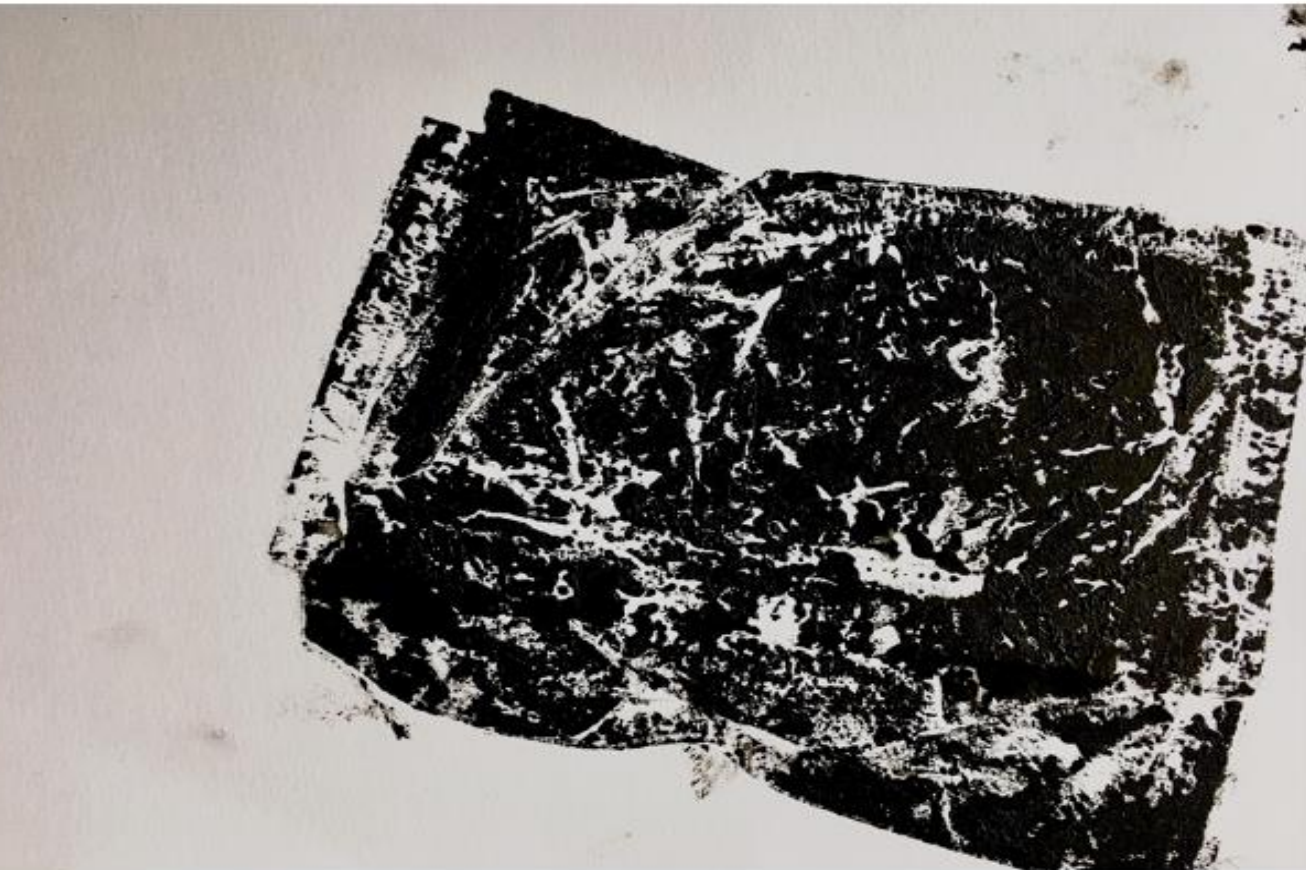
Kestävä kehitys varhaiskasvatussuunnitelmassa ja opetussuunnitelmien perusteissa (OPH)

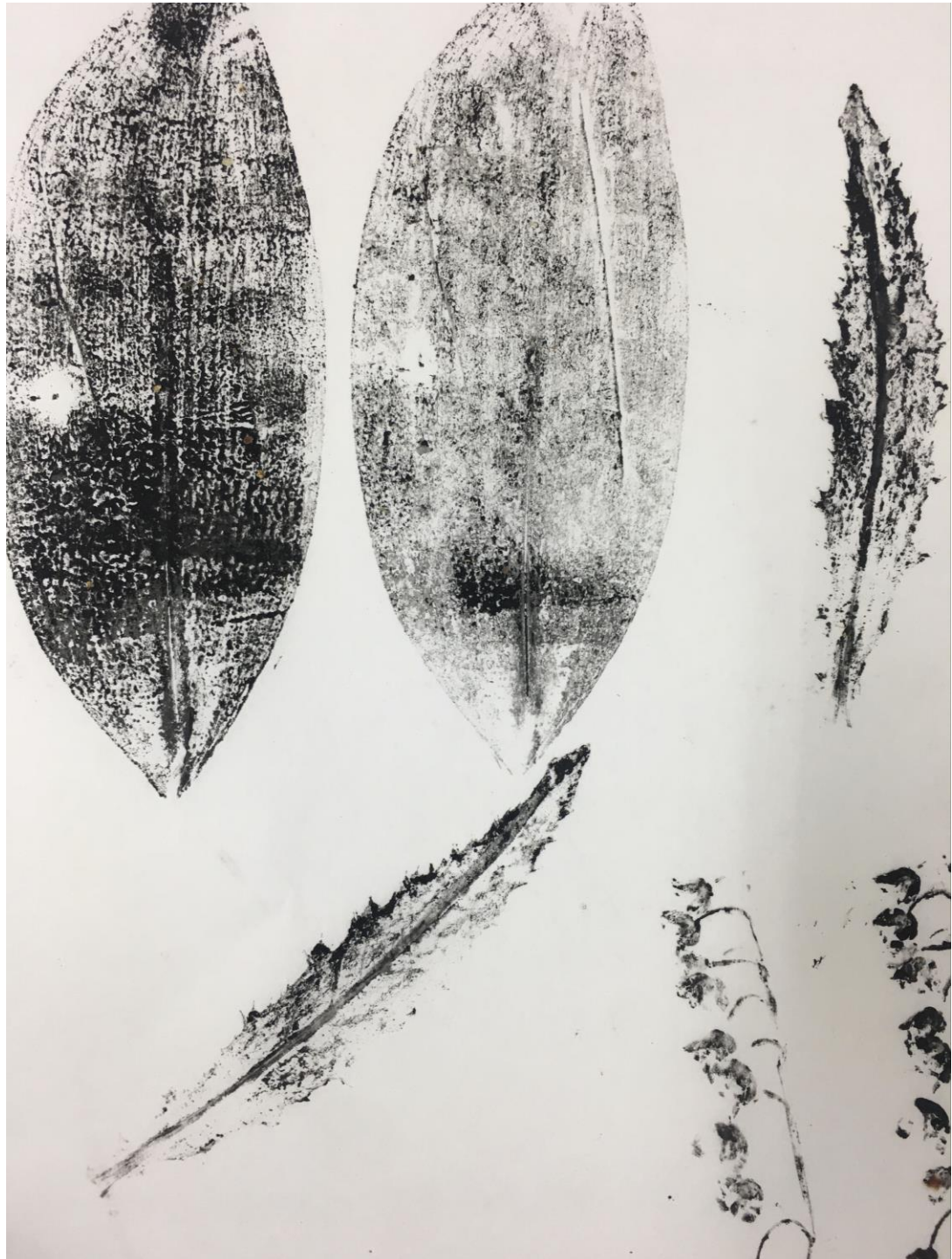
Seikkailutaidekasvatus

- Luovaa taidetyöskentelyä
- Taidekasvatuksen menetelmiä, ympäristökasvatuksen sisältöjä

Seikkailutaidekasvatus

- Työskennellään lapsen omassa lähiympäristössä
- Taide voi olla väline tehdä muistiinpanoja ja havaintoja ympäristöstä

Seikkailutaidekasvatus

- Taidekäsitöistä:
Nykytaide & prosessityöskentely
- Painotus siinä, mitä prosessin aikana opitaan ja koetaan
- Esimerkkinä lumimaalaus

Taloudellinen kestävyys

8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA

9 KESTÄVÄÄ TEOLLISUUTTA, INNOVAATIOITA JA INFRASTRUKTUUREJA

10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

12 VASTUULLISTA KULUTTAMISTA

Taloudellinen kestävyys

- Ihmisarvoisen työn ja talouskasvun tavoite kattaa sekä työllisyyden ja talouden kasvattamisen että turvalliset työtehtävät ja elämiseen riittävän palkan. Suomen tilanne on melko neutraali.
- Taloudelliset panostukset tutkimukseen ja tieteeseen olivat pitkään laskussa. Nyt suuntaa on käännetty.
- Suomalaisten tuloerot ovat kasvaneet, ja kaikkein pienituloisimpien ihmisten asema on heikentynyt.
- Kestävät kulutus- ja tuotantotavat ovat niin Suomen, Pohjoismaiden kuin kaikkien rikkaiden, teollistuneiden maiden heikkous.

(Opetushallitus:Kestävän kehityksen tilanne Suomessa)

Mitä tämä voisi tarkoittaa varhaiskasvatuksessa?

YK:n Agenda 2030 -tavoitteet ja Vasu kohtaavat

[Linkki julkaisuun](#)

8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA

9 KESTÄVÄÄ TEOLLISUUTTA, INNOVAATIOITA JA INFRASTRUKTUUREJA

10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

12 VASTUULLISTA KULUTTAMISTA

(Ouka: YK:n Agenda 2030 -tavoitteet ja Vasu kohtaavat)

Taloudellinen kestävyys

8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua

- Lapsen vahvuuksien havainnointi, tunnistaminen ja nimeäminen
- Pienet työtehtävät arjessa
- Tutustutaan eri ammatteihin ja työtehtäviin

9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuuria

- Omaan leikki- ja lähiympäristöön vaikuttaminen esim. epämieluisien paikkojen kuvaaminen ja niiden muuttaminen mieluisaksi.
- Lasten osallistaminen pihan toimivuuden parantamiseen
- Tieto- ja viestintäteknologian monipuolinen käyttö arjessa

8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA

9 KESTÄVÄÄ TEOLLISUUTTA, INNOVAATIOITA JA INFRASTRUKTUUREJA

(Ouka)

10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

(Ouka: YK:n Agenda 2030 –tavoitteet ja Vasu kohtaavat)

12 VASTUULLISTA KULUTTAMISTA

Taloudellinen kestävyys

10. Eriarvoisuuden vähentäminen

- Kotikansainvälisyys on oman yhteisön moninaisuuteen tutustumista esim. kirjallisuuden, musiikin, juhlaperinteiden yms. avulla
- Lapsen osallisuuden kokemus toteutuu yksilöllisten tavoitteiden kautta
- Toteuttamalla vasua vähennämme eriarvoisuutta

12. Vastuullista kuluttamista

- Ohjataan lapsia huolehtimaan omista ja yhteisistä leikki- ja toimintavälineistä
- Aineettomat lahjat ja joulukalenteri
- Kiertotalouden periaatteiden mukaista toimintaa mm. uusiopaperin valmistaminen sanomalehdestä

Tehtäväideoita taloudellisen kestävyys teemaan

- **1-2-vuotiaille: Kierrätysliitu**
- Vanhoista liidunpätäkistä sulatetaan uusi monivärinen liitu mikrossa
- Liitujen käyttöideoita

A) Lapsi saa valita mitä haluaa piirtää ja suunnittelee sopivan väriyhdistelmän valitun asian piirtämiseen (esim traktoriliitu, tiikeriliitu, äitiliitu tms.)

B) Tehdään liituja esimerkiksi tiettyjen lintulajien piirtämiseen, talitinttiliitu jne. Katsotaan kuvia valituista linnuista, nimetään niistä värejä ja valitaan sopivat sävyt. Piirretään lintulajeja tehdyillä liiduilla.

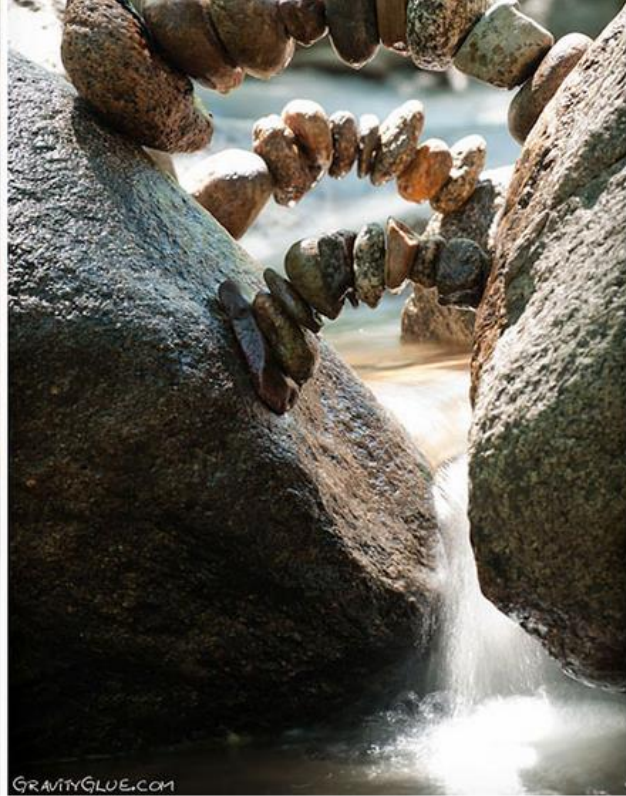

Kierrätysliidun tekeminen

Tehtäväideoita taloudellisen kestävyuden teemaan

- **3-5-vuotiaille:**
- Aineettomat ja katoavat taidetekniikat. Haastavatko lasten ja aikuisten taidekäsityksiä?
- Kivi- ja kalliomaalaus
- Kivitasapainottelu.

Michael Grab
www.gravityglue.com

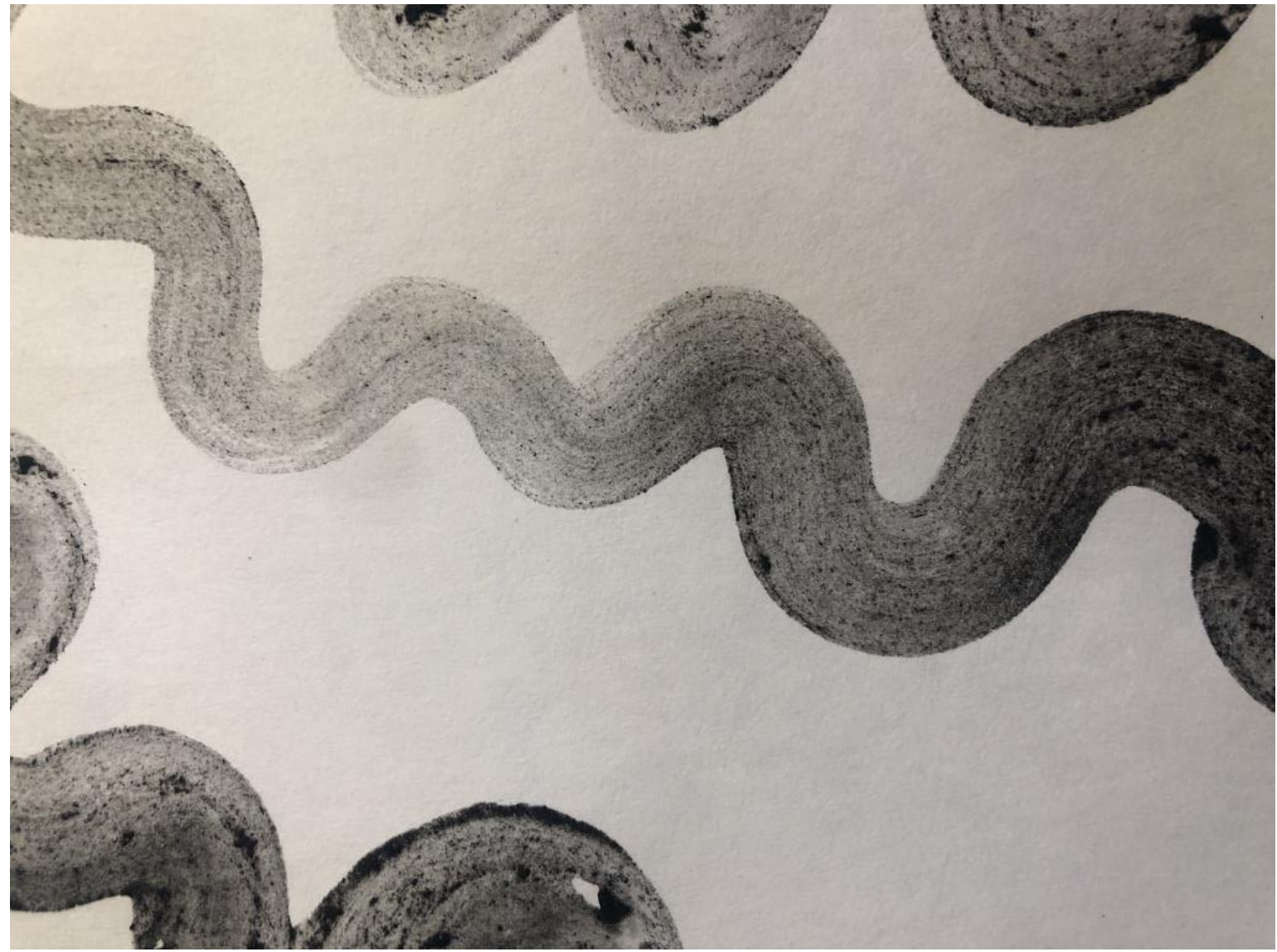
Tehtäväideoita taloudellisen kestävyuden teemaan

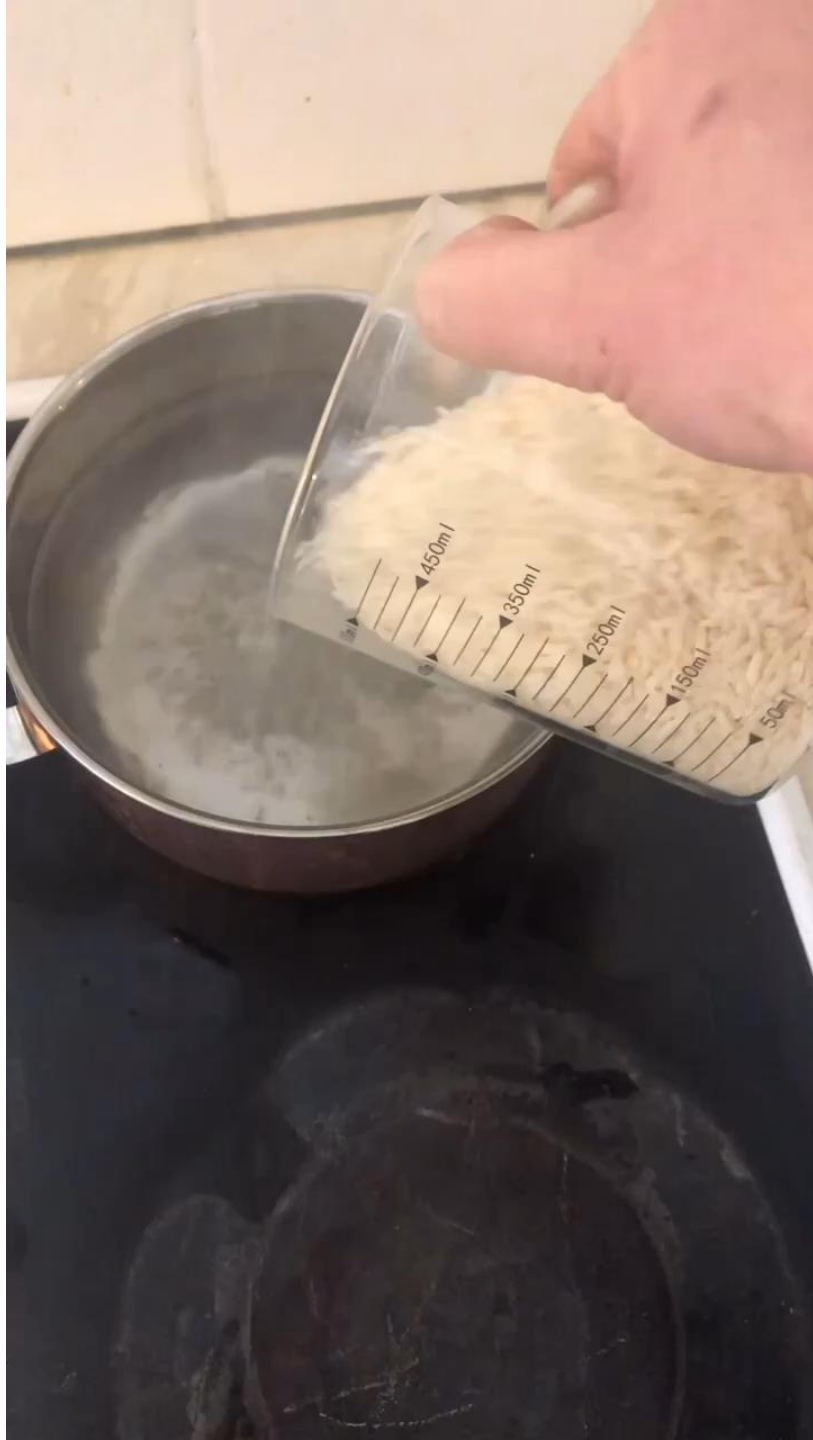
- **Esiopetukseen: Hiili taidemateriaalina**

1. Piirustushiilien tekeminen itse. Keppien kerääminen ja polttaminen (biohiiletys), hiilipiirros.
2. Kylmiä nuotiosta otettuja tai itse tehtyjä hiiliä voi jauhaa ja tehdä itse mustaa maalia. Sideaineena käytetään riisin keitinnettä. (Tähän video)
3. Kaupasta ostettunakin hiili on myrkytön ja muoviton taidemateriaali.

Hiilimaalin tekeminen

Ekologinen kestävyys

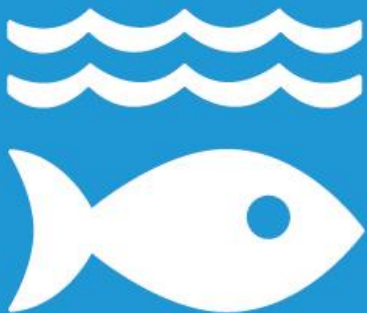
6 PUHDAS VESI JA SANITAATIO

13 ILMASTOTEKOJA

14 VEDENALAINEN ELÄMÄ

15 MAANPÄÄLLINEN ELÄMÄ

(Opetushallitus: Kestävän kehityksen tilanne Suomessa)

Ekologinen kestävyys

- Puhtaan juomaveden ja sanitaation takaamisen tavoite oli Suomessa saavutettu jo ennen Agenda 2030:n voimaantuloa, ja tilanne on pysynyt vakaana.
- Ilmastonmuutosta hillitsevät toimet edistyvät liian hitaasti.
- Itämeren kunto on edelleen huono.
- Suomi ei ole onnistunut pysäyttämään biodiversiteetin heikkenemistä. Päinvastoin uhanalaisten lajiemme määrä on viime vuosina vain kasvanut.

6 PUHDAS VESI JA SANITAATIO

13 ILMASTOTEKOJA

Ekologinen kestävyys

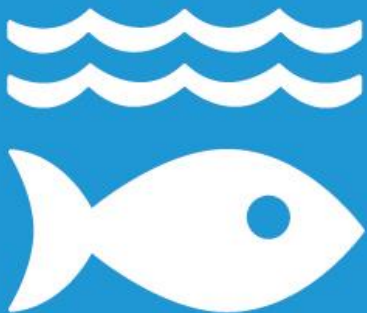
6. Puhdas vesi ja sanitaatio

- Opetellaan vettä säästävää käsienvesu toiminnoissa
- Käytetään kierrätysmateriaalia ja luonnonmateriaalia kädentöissä, kuvataiteissa ja askartelussa

13.-15. Ilmastotekoja, Vedenalainen elämä ja Maanpäällinen elämä

- Veden kiertokulku luonnossa
- Retket erilaisten vesistöjen äärelle ja niiden suojele
- Lajikorttien toiminnallinen ja pedagoginen käyttö
- Myönteisten luontokokemusten kautta mahdollistetaan luonnon arvostaminen, kunnioittaminen ja suojeleminen

14 VEDENALAINEN ELÄMÄ

15 MAANPÄÄLLINEN ELÄMÄ

(Ouka: YK:n Agenda 2030 -tavoitteet ja Vasu kohtaavat)

Ekologinen kestävyys kuvataidekasvatuksessa

- Perinteiset taidemateriaalit ovat usein peräisin luonnosta, mutta voivat olla jopa myrkyllisiä käyttäjälle.
- Nykyajan taidemateriaalit sisältävät usein mikromuovia ja kemikaaleja, esim. akryylimaali.
- Vaihtoehtoja on olemassa, kuten luonnon- ja kierrätysmateriaalit sekä aineettomat taidetehtävät!
- Myös: Itse tekeminen alusta saakka, prosessien haltuunotto. Esim. Suomen luonnosta löytyvistä sienistä voi tehdä itse mustetta. Primitiivikeramiikka (video).
- Osana tätä hanketta tulossa alkusyksyllä 2024 koulutus Kestävää taidekasvatusta luonnonvärein.

Kiuaskeramiikka

Olli Marttila: Norsu (2007)

Maavärit, Suomen maaperä

Kirjasta Olli Marttila: Muistikuvia
Litorinanmereltä

Tehtäväideoita ekologisen kestävyyden teemaan

Esiopetukseen: Vieraslajigrafiikka

Tehtäväideoita ekologisen kestävyys teemaan

- **Tehtävä kaiken ikäisille:**

- Menetelmiä ympäristön havainnointiin ja luontohavainnoille herkistymiseen:
 - värien etsiminen
 - kehystäminen
 - havaintopiirtäminen ulkona
 - kävelytaide
 - aarrekarttatehtävät
 - metsäpötkähhdys ja muut rentoutushetket
 - luopin avulla tutkiminen ja valokuvaus
 - kaikki aistit: kuuntelu ja haistelu silmät kiinni
 - frottaasi

Ulkotehtävä: Inspiraatiota nykytaiteesta

Jussi Kivi

Home

Dark Picturesque

Deep Underground

Subterranean Negatives

Drawing Office

Fossil Park

Underground City

Exhibition views

Texts

Project Archives

About

Links

Contact

Concrete meadow, former Soviet radar base, Humala, Estonia 2015

Kuva:
Näyttökaappaus
Jussi Kiven kotivuilta

Jussi Kivi:
Concrete Meadow
(2015)

MERMAID'S TEARS

The main part of the work is an elaborate necklace fashioned from plastic particles I have separated from the flotsam around my studio on Harakka Island outside Helsinki. The series of sieves, similar to tools used by archeologists, as well as a photo and samples of the debris are also part of the work.

Among clumps of seaweed or flotsam washed up on the shore it is common to find 'mermaid's tears', small plastic pellets resembling fish eggs. Plastic resin pellets have widely spread across the world's seas. Some are the raw materials of the plastics industry spilled in transit from processing plants. Others are granules of domestic waste that have fragmented over the years. Either way, the mermaid's tears remain everywhere and are almost impossible to clean up. Whether plastics present a toxic challenge to marine life and subsequently to humans is one of the biggest challenges facing marine scientists today. Plastic is ingested by seabirds and various marine organisms, and its adverse effects on the food chain are a concern.

Installation 400 x 90 cm. Materials: A necklace made of plastic waste from the seashore, 4 sieves, 5 shelves, 1 c-print on aluminium

The necklace made of the 'mermaid's tears' (40,5 x 35,5 cm)

See more images of the project:

[Shelf 1](#) [Shelf 2](#) [Shelf 3](#) [Shelf 4](#) [Shelf 5](#) [Necklace](#)

Inspiraatiota nykytaiteesta

- Tuula Närhinen: *Mermaid's Tears* (2007)

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

- Suomessa ei esiinny äärimmäistä köyhyyttä toimivan ja kattavan sosiaaliturvan ansiosta.
- Suomessa on riittävästi ruokaa jokaiselle, eikä merkittävää aliravitsemusta esiinny.
- Kattava ja universaali terveydenhuolto pitää huolta jokaisen ihmisen terveyden edellytyksistä.
- Suomessa on yksi maailman korkeasti koulutetuin väestö maksuttoman ja tasa-arvoisen koulutuksen ansiosta.

(Opetushallitus: Kestävän kehityksen tilanne Suomessa)

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

- Tasa-arvon mallimaana tunnettu Suomi ei pärjää sukupuolten tasa-arvon tavoitteen suhteen hyvin.
- Energian saatavuus ja energiatehokkuus ovat Suomessa erinomaisella tasolla. Sen sijaan energiankäytön kokonaismäärän osalta tilanne ei ole yhtä hyvä
- Suomalaiset kaupungit ja kunnat ovat turvallisia ja toimivia, ja 94 % kaupungeissa asuvista ihmisistä voi hyödyntää julkista liikennettä.
- Oikeusvaltioperiaattemme suojelee niin rikosten uhreja kuin rikoksista syytettyjä ja niihin syyllistyneitä.

(Opetushallitus: Kestävän kehityksen tilanne Suomessa)

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

(Ouka: YK:n Agenda 2030 – tavoitteet ja Vasu kohtaavat)

1. Ei köyhyyttä

- Hankitaan päiväkotiin urheiluvälineitä lainattavaksi
- Järjestetään vaihtotoreja perheille (urheiluvälineet, kirjat, lelut jne.)
- Tiedotetaan perheille suunnatuista palveluista

2. Ei nälkää

- Aamupuuron tähteestä leivotaan lasten kanssa sämpylöitä ja samalla vähennetään ruokahävikkiä
- Ruuan reitteihin tutustuminen. www.ruokatieto.fi
- Lasten makuraadit esim. kasviksista, marjoista, hedelmistä jne.

3. Terveysttä ja hyvinvointia

- Lasten ja vanhempien osallisuus näkyväksi
- Liikuntaan kannustava toimintakulttuuri
- Turvataitokasvatus vahvistaa lapsen itseluottamusta ja itsearvostusta, edistää tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja digiturvataitoja sekä lisää selviytymistaitoja turvallisuutta uhkaavissa ja hämmentävissä kiusaamisen, häirinnän, väkivallan ja ahdistelun tilanteissa.

1 EI KÖYHYTTÄ

2 EI NÄLKÄÄ

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA

4 HYVÄ KOULUTUS

5 SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

7 EDULLISTA JA PUHDASTA ENERGIAA

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

16 RAUHA, OIKEUDEN-MUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

(Ouka: YK:n Agenda 2030 – tavoitteet ja Vasu kohtaavat)

4. Hyvä koulutus

- Oppimis- ja leikkiympäristöjen monipuolisuus sisällä ja ulkona sekä päiväkodin ulkopuolisissa oppimisympäristöissä
- Lasten siirtymät ryhmästä toiseen toteutetaan suunnitelmallisesti yhteistyössä lasten, huoltajien ja henkilökunnan kanssa
- Esi- ja alkuopetuksen suunnitelmallinen ja tavoitteellinen lähiyhteistyö

5. Sukupuolet tasa-arvo

- Sukupuolisensitiivisyys ja -neutraalius kaikessa toiminnassa
- Leikkiympäristön ideoiminen ja rakentaminen yhdessä lasten kanssa
- Lasten kirjallisuuden avulla tutustutaan monimuotoisiin perheisiin

7. Edullista ja puhdasta energiaa

- Malliopettaminen ja mallioppiminen arjen ympäristöä säästävissä toiminnoissa
- Sammutetaan turhat valot ja laitteet
- Kuivauskaapin energiatehokas täyttö ja käyttö

1 EI KÖYHYTTÄ

2 EI NÄLKÄÄ

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA

4 HYVÄ KOULUTUS

5 SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

7 EDULLISTA JA PUHDASTA ENERGIAA

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

16 RAUHA, OIKEUDEN-MUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

(Ouka: YK:n Agenda 2030 – tavoitteet ja Vasu kohtaavat)

11. Kestävän kaupungit ja yhteisöt

- Ohjataan lapsia rakennetun ja luonnonympäristön havainnointiin yhdessä ihastelemalla ja ihmettelemällä sitä
- Lähiympäristöön tutustuminen retkeillen kävellen, pyöräillen, muksubussilla, joukkoliikennettä käyttäen
- Yhteistyö ja verkostoituminen lähialueen toimijoiden kanssa
- Oman päiväkodin ja lähialueen historiaan tutustuminen

16. Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto

- Pohditaan lasten kanssa YK:n lapsen oikeuksien sopimusta
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen ja tukeminen
- Lasten ja perheiden arvostava ja lämmin kohtaaminen
- Kiusaamisen ennaltaehkäisyn suunnitelma kirjataan ryhmävasuun ja esiopetuksessa yksikkökohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan
- Koko päiväkodin yhteiset toimintahetket, -retket, -päivät, -viikot
- Toiminnan pedagoginen dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

1 EI KÖYHYTTÄ

2 EI NÄLKÄÄ

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA

4 HYVÄ KOULUTUS

5 SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

7 EDULLISTA JA PUHDASTA ENERGIAA

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

16 RAUHA, OIKEUDENMUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

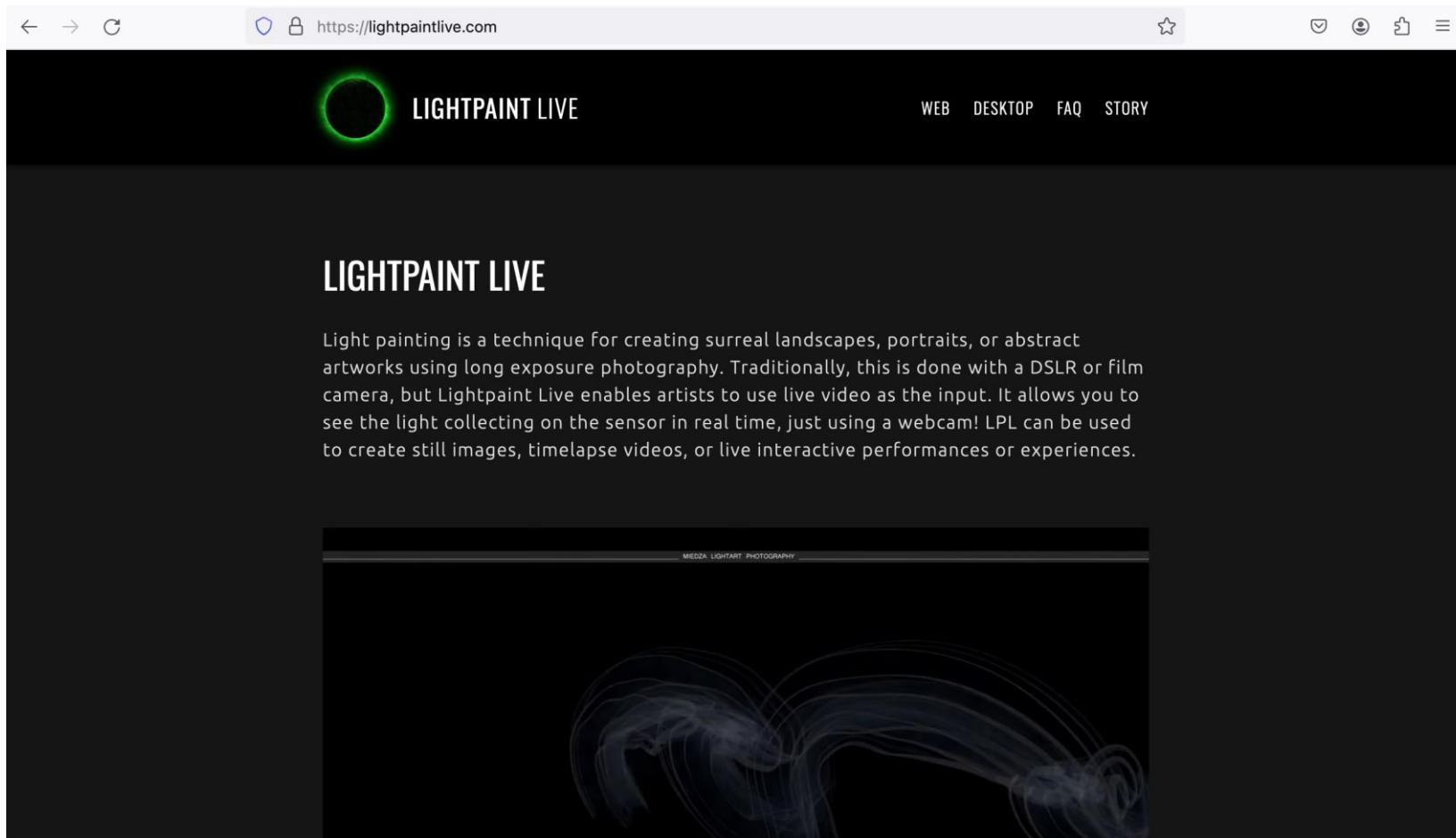

Tehtäväideoita sosiaalisen kestävyyden teemaan

- 1-2-vuotiaat: Valomaalaus

www.lightpaintlive.com

Tehtäväideoita sosiaalisen kestävyyden teemaan

- **3-5-vuotiaat: Kaupunkisuunnittelu**
- Rakennetaan ensiksi itselle oma koti yksin.
- Sitten otetaan yhteinen alusta, asetetaan oma koti alustalle ja kaupunkisuunnittelu yhdessä piirtäen.
- Lisätään harrastuspaikat, puistot jne.
- Piirretään tieverkostoa. Miten kulkeminen paikasta toiseen on turvallista?
- Mitä priorisoidaan kaupunkitilassa, esim luonto / rakennettu ympäristö?
- Miten esim. eläinten näkökulma toteutuu?

 SEIKKAILU-
TAIDEKOULU

 SYKLI

Tehtäväideoita sosiaalisen kestävyyden teemaan

- Esiopetus: Seikkailupolku

Tehtäväideoita kulttuurisen kestävyuden teemaan

- Kaiken ikäisille: Majanrakennus
- Tekniikkoina laavu ja kartiomaja.
- Myös pajumaja ja muut kiinteät majat.

Lávvu:

Lávvu dahke dábálaččat dastánaga šaddi soggii ja beziin. Dan lovde loavdagiin, mii lei dávjá asehit go goahteloavdda. Guovdu lávu dolaste. Lávu orro bohccuid guođohettiin dehe boazorátkimiid áigge ja omd. márkanbáikkiin.

Umpilaavu:

Laavu tehtiin yleensä paikalla kasvavista koivu- tai mäntysaloista. Se katettiin lousteella, joka oli usein ohuempaa kangasta kuin kodassa käytettävä loude. Tulta poltettiin laavun keskellä. Umpilaavua käytettiin asuntona kun oltiin poropaimenessa tai poroerotuksessa ja esim. markkinapaikoilla.

Kuvat
Saamelaismuseo
Siidasta Inarista

- Kulttuurisesti kestävä tavat käsitellä väliaikaisia rakennelmia eri kulttuurien kulttuuriperintönä.
- Esimerkkeinä *loude*, *laavu*, *pistekota*, *lavvu*, *tiipii*.
- Kunnioita: Etsi tietoa ja tarinoita aina alkuperäisistä lähteistä.
- Saamelaisten kansallispäivä
- -> Katsokaa helmikuuussa saamenkieliset uutiset Ođđasat tai lukekaa saamelainen satu (esim. Kerttu Vuolabin tarina *Valoa ja varjoa* teoksessa *Satulahja*).

SEIKKAILU-
TAIDEKOULU

SYKLI

Arkkitehtuurikasvatuksen näkökulma majanrakennukseen:
Kestävät rakenteet, kaadot. Oma maja-arkkitehtuuri.
Solmut: merimiessolmu, kolmijalkasolmu.
Sadepisaratestaus. Majajumppa.

